

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ПЕРЕБИЙНИС Юлія Василівна – викладач кафедри теоретико-правових дисциплін Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Наукові інтереси: іншомовна підготовка студентів вищої школи.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

PEREBYYNIS Yuliya Vasylivna – lecturer of the Department of Theoretical Legal Subjects of Poltava Law Institute of Yaroslav the Wise National Law University.

Circle of research interests: foreign language training of university students.

Стаття надійшла до редакції 21.09.2020 р.

УДК 378.147:796.011.3

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-191-262-264

РАДІОНОВА Олена Леонідівна -

викладач кафедри теорії і методики фізичного виховання
Центральноукраїнського державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка
ORCID:<https://orcid.org/0000-003-1943-6181>
email: elena_radionova@ukr.net

**РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК БАЗОВА
УМОВА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ**

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Проблеми розвитку культури здоров'я, як невід'ємної частини загальнолюдської культури дедалі частіше стає предметом наукових досліджень у педагогічній, валеологічній, медичній, психологічній та соціологічній науках. Більшість досліджень даної проблеми сфокусовані на вивчені особливостей формування та розвитку культури здоров'я, тому вважаємо доречним розглянути особливості розвитку культури здоров'я майбутніх педагогів з фізичної культури. Так як саме фізична культура посідає одне з першочергових місць в системі здоров'язбереження.

Отже, основним завданням сучасної системи освіти є формування у школярів здоров'язберігаючих навиків. У першу чергу це обумовлено тим, що показники здоров'я підрастаючого покоління з кожним роком стають все катастрофічнішими. На сьогоднішній день близько 90% дітей мають певні відхилення у стані здоров'я, більш ніж 50% незадовільну фізичну підготовку, що зумовлено недостатньою фізичною активністю. За останні роки майже вдвічі збільшилась кількість хронічно хворих дітей. Також чітко спостерігається тенденція омолодження хвороб «похилого віку».

Разом з тим слід зазначити, що на негативні показники здоров'я учнів домінуючий вплив мають дискомфортні умови навчання в школі, які створюють самі педагоги. В багатьох випадках чинником учнівських невротичних станів, психоматичних захворювань виступає професійна педагогічна діяльність.

В загальноосвітніх закладах значну увагу приділяють навчально-виховній, фізкультурно-оздоровчій роботі, роблячи акцент на оптимізацію та збереження здоров'я учнів. А такий аспект впливу на формування здоров'язбережувальної компетентності дітей, як здоров'я та психофізичний стан самого вчителя фізичного виховання вважаємо недооціненим.

Адже недостатнє розуміння майбутнього вчителя фізичної культури цінності власного здоров'я, відсутність навиків застосування здоров'язберігаючих технологій на власному життєвому досвіді призводить до низького рівня культури власного здоров'я, що матиме негативні наслідки під час майбутньої професійної діяльності

Виклад основного матеріалу дослідження. Культура здоров'я майбутнього педагога розглядається нами як система знань, умінь, навичок та цільових установок, яка безперервно розвивається та постійно трансформується.

Сучасні вимоги суспільства щодо підготовки майбутнього фахівця спонукають до перегляду сформованих стереотипів та переосмислення концептуальної моделі професійної освіти з урахуванням того, що пріоритетним має бути утвердження здорового способу життя майбутнього вчителя.

Засоби фізичної культури - найкращий шлях формування культури здоров'я, позитивно впливають на організм людини, стан її здоров'я. Регулярно виконуючи фізичні вправи, зміцнюється здоров'я, підвищується стійкість до емоційних стресів, покращується розумова працездатність [2, с.331].

Вчитель фізичної культури має широкий спектр виховного впливу на учнів. Саме він має бути прикладом щодо унаслідування основних норм дотримання здорового способу життя.

Рівень культури здоров'я вчителя фізичного культури має значний вплив на якість формування здоров'язбережувальної компетентності учнів, яка полягає у створенні комфортного, безпечного освітнього середовища для тих, хто навчається. Педагог має бути взірцем та носієм необхідних знань про здоровий спосіб життя, вміння формувати потребу в збереженні власного здоров'я та його зміцненні. Вчитель фізичної культури повинен бути творчим, активним, готовим до інноваційного пошуку. Звичайно, щоб виконувати таку непросту

функцію «...майбутній вчитель фізичної культури має бути високоосвіченою, всебічно розвинутою, здоровою людиною, яка неухильно дотримується й реалізує здоровий спосіб життя, а свої фахові знання, вміння та навички передає молоді на високому професійному рівні» [3, с.46].

У структурі формування культури здоров'я майбутніх вчителів науковці виокремлюють три основні компоненти:

- Когнітивний компонент, який має містити в собі світоглядні знання про природу людини та її оточення, професійні знання про культуру здоров'я, психолого-педагогічні знання, інтегровані предметні знання про цінність здоров'я, як основа особистісного розвитку людини, методичні знання в сфері використання здоров'язберігаючих технологій та особистісної безпеки життєдіяльності.

- Особистісно-мотиваційний компонент включає в себе мотиваційно-ціннісні орієнтації, готовність до здоров'язбережувальної діяльності та виконання соціальних функцій у професійній сфері, особистісні, які необхідні для розвитку культури здоров'я.

- Діяльнісний компонент містить систему спеціальних умінь та навичок позитивного ставлення до власного здоров'я, володіння сучасними засобами психофізичної діагностики стану здоров'я та вміння застосовувати їх на практиці, також загальнопедагогічні та професійні вміння та навички роботи.

Головною умовою для ефективного розвитку культури здоров'я є взаємодія та єдність даних компонентів. Але більшість авторів переконують у важливості саме когнітивного компоненту, що полягає у формуванні спрямованості мислення про здоров'я та його збереження.

Вважаємо доречним проаналізувати особистісно-мотиваційний та когнітивний компоненти культури здоров'я майбутніх учителів фізичної культури в ході дослідження.

Для виявлення рівня культури здоров'я майбутніх вчителів фізичної культури було проведено педагогічне дослідження. За допомогою анкетування було опитано 67 студентів денної форми навчання 3 та 4 курсів факультету фізичного виховання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Результати анкетування свідчать, що більшість опитуваних (82,5%) вважають необхідним дотримання здорового способу життя для його збереження та зміцнення. Однак лише 12,3% дотримуються режиму праці та відпочинку, режиму харчування дотримуються 25% студентів, 10,7% респондентів мають шкідливу звичку курити, не байдужими до алкогольних напоїв виявилися 18% студентів.

Також в опитуванні стояло питання таких загальнолюдських цінностей, як здоров'я, родина, освіта, культура, кохання, робота. За пріоритетністю серед опитуваних здоров'я посіло перше місце –

95,3%, що говорить про високе розуміння значущості здоров'я. Така загальнолюдська цінність як культура за результатами анкетування посіла останнє місце – лише 31,4%. Отриманні дані викликають суперечність і як висновок – життєва позиція майбутніх вчителів фізичною культурою не відповідає ідеї та концепції здоров'язбереження. Результати даного дослідження дають привід приділити значну увагу пошукам нових ідей та концепцій розвитку культури здоров'я майбутніх вчителів фізичної культури.

Період навчання в університеті повинен включати не тільки отримання знань, вмінь та навичок для успішної майбутньої професійної діяльності, а й час для осмислення та формування правильного способу життя, розвитку власної культури здоров'я. Для вирішення даних питань важливу роль грає якісний, викладацький склад з високим рівнем професійної майстерності.

Викладачі повинні донести до кожного студента важливість культури здоров'я, що актуалізує та активізує внутрішній потенціал майбутнього педагога.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Особливість педагогічної діяльності в тому, що вона неминує впливає на стан здоров'я суб'єкта. Тому, майбутній педагог зобов'язаний вміти належним чином привести раціональні приклади і норми поведінки, які дозволять вдало формувати здоров'язбережувальну компетентність у школярів, надавати конкретні рекомендації щодо збереження власного здоров'я, сприяти дотриманню здорового способу життя учнями. Все це буде можливим за умов позитивного та відповідального ставлення студентів до власного здоров'я, як до важливої загальнолюдської цінності.

Для подолання негативної тенденції низького рівня культури здоров'я студентів, зміст їх професійної підготовки повинен тримати орієнтир освоєння знань, вмінь та навичок щодо збереження і зміцнення здоров'я в усіх його аспектах.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бабич В.М. Підготовка майбутніх учителів фізичного виховання до формування культури здоров'я школярів : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Луганськ, 2006. 321 с.
2. Бутырская И.Б. Физическое воспитание как элемент укрепления здоровья школьников, обучающихся в условиях повышенной умственной нагрузки. *Реалізація здорового способу життя – сучасні підходи.*: матеріали наук.-практ. конф., м.Дрогобич : КОЛО, 2005. С. 327–334.
3. Крутогорська Н. Підготовка майбутнього вчителя фізичної культури до виховної роботи в школі з формування здорового способу життя. *Гуманізація навчально-виховного процесу* : зб. наук. пр. м. Слов'янськ, 2010. Вип. I. С. 40–51
4. Макеева А.Г. Научно-методические аспекты проблемы формирования основ культуры здоровья у детей и подростков : профессиональная компетентность педагога в реализации здоровьесозидающей функции: коллективная монография. Новосибирск: СибАК, 2013. С. 71-89.

5. Страшко С.В., Животська Л.А. Медико-біологічна і валеологічна підготовка майбутніх учителів (концептуальні засади): Всеукраїнська наук.- практ. конф. «Науково-методичні підходи до викладання природничих дисциплін в освітніх закладах XXI століття», м.Полтава. 2001. С. 7–16.

REFERENCES

1. Babich, V.M (2006). *Pidgotovka maybutnih uchiteliv fizychnogo vyhovanya do formuvanya kultury zdorovya shkolnyariv* [Training of future physical education teachers for the formation of a culture of schoolchildren's health]. Lugansk.
2. Butyrskaya, I.B. (2005) *Fizicheskoe vospitanie kak element ukrepleniya zdorovya shkolnikov obuchashchihsia v usloviah povyshenoj umstvenoy nagruzki* [Physical education as an element of strengthening the health of schoolchildren]. Drogobich.
3. Krutohorska, N.U. (2010). *Pidgotovka maybutnyuogo vchitelya fizychnoyi kultury do vyhovnoyi roboty v shkoli z formuvanya zdorvogo sposobu zhytya. Gumanizatsiya navchalnogo protsesu* [Preparation of the future physical education teacher for work on formation of healthy way of life. Humanization of the educational process]. Slovyansk.
4. Strashko, S.V. (2001). *Mediko-biologichna i valeologichna pidgotovka maybutnih uchiteliv. Naukovo-metodychni pidhody do vykladanya biologichnyh dystsyplin v osvitynih zakladah XXI stolitya* [Medical-biological and valeological training of future teachers. Sciences and

methodological approachesto the teaching of natural sciences in educational institutions of the 21st century]. Poltava.

5. Makeyeva, A.G. (2013). *Nauchno-metodicheskie aspekty problem formirovaniya osnov kultury zdorovya u detey i podrostkov* [Scientific and methodological aspects of forming the foundations of health culture of children and adolescents]. Novosibirsk.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

РАДІОНОВА Олена Леонідівна - викладач кафедри теорії і методики фізичного виховання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: формування здорового способу життя учнівської молоді, спортивно-масова робота зі школярами.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

RADIONOVA Olena Leonidivna – lecturer at the department of theory and methods of physical education of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

Circle of research interests: formations of a healthy way of lifestyle of students, sports and mass work with schoolchildren.

Стаття надійшла до редакції 20.09.2020 р.

УДК 37.014.5

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-191-264-269

ХРІНЕНКО Тетяна Вікторівна –

викладач кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці і безпеки життєдіяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5714-7957>

e-mail: cifromag2122@gmail.com

САДОВИЙ Микола Ілліч –

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці і безпеки життєдіяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6582-6506>

e-mail: smikdpu@i.ua

РЯБЕЦЬ Сергій Іванович –

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці і безпеки життєдіяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7426-1217>

e-mail: 1432002@ukr.net

РЕАЛІЗАЦІЯ МЕТОДОЛОГО-ДИДАКТИЧНОГО ПІДХОДУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Для останніх десятиліть є характерним зниження соціального запиту на висококваліфікованих фахівців природничо-математичного циклу, особливо в галузі професійної

освіти. Про це свідчить постійне зменшення замовлення Міністерства освіти і науки на фахівців в швейній галузі, сфері послуг і навіть машинобудування. Зокрема, у 2018 р. на спеціальність 015 Професійна освіта (Технологія